

Prædiken til 15. søndag efter trinitatis

Matt. 6, 24-34

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Ingen kan tjene to herrer. Han vil enten hade den ene og elske den anden eller holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kan ikke tjene både Gud og mammon. Derfor siger jeg jer: Vær ikke bekymrede for jeres liv, hvordan I får noget at spise og drikke, eller for, hvordan I får tøj på kroppen. Er livet ikke mere end maden, og legemet mere end klæderne? Se himlens fugle; de sår ikke og høster ikke og samler ikke i lade, og jeres himmelske fader giver dem føden. Er I ikke langt mere værd end de? Hvem af jer kan lægge en dag til sit liv ved at bekymre sig? Og hvorfor bekymrer I jer for klæder? Læg mærke til, hvordan markens liljer gror; de arbejder ikke og spinder ikke. Men jeg siger jer: End ikke Salomo i al sin pragt var klædt som en af dem. Klæder Gud således markens græs, som står i dag og i morgen kastes i ovnen, hvor meget snarere så ikke jer, I lidettroende? I må altså ikke være bekymrede og spørge: Hvordan får vi noget at spise og drikke? Eller: Hvordan får vi tøj på kroppen? Alt dette søger hedningerne jo efter, og jeres himmelske fader ved, at I trænger til alt dette. Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift. Så vær da ikke bekymrede for dagen i morgen; dagen i morgen skal bekymre sig for det, der hører den til. Hver dag har nok i sin plage.« Matthæusevangeliet 6,24-34

Jakob Knudsen fortæller et sted om en gudfrygtig, gammel tante, der havde besluttet sig for at tage ordene i dagens evangelium til sig og leve som Himlens fugle og markens liljer – og om, hvad denne fromme levevis i praksis betød, nemlig at hun fremdeles ville leve af familiens sparepenge. Det kan nu være rimeligt nok, for så vidt som hun ellers har familiemedlemmer med penge på kistebunden, som er villige til at afse hende det nødvendige. Men vi ved jo fra englen, der talte til markens hyrder julenat, at evangeliet ikke er til tanter blot. Det skal være en glæde for hele folket. Derfor må der også være andet og mere at hente i teksten fra Matthæus til i dag, end at tanterne gerne må tage den med ro, hvis de kan slippe afsted med det – for tanter er nu engang en lille del af folket, og hvis vi alle gjorde tantens list til vor og sagde ”tanteligt skal alt nu være”, ville Holger Danske snart få brug for gummistøvler.

For os, der ikke er i den gamle tantes sko, er der grunde nok til at bekymre sig. Det kan være for vores position på arbejdspladsen. Vores børns og børnebørns skolegang. Højtelskede familiemedlemmers og måske vores eget helbred. Om høsten nu bliver god. Vores dagligdag med hinanden og de udfordringer, den giver os. Fik vi nu sagt og gjort det rigtige? Magter vi, hvad man kan forvente af

os? Bliver vi virkelig forstået? Er vi i stand til at beskytte vores nærmeste, når det gælder? Alt sammen væsentlige spørgsmål, som afspejler, at vi har et ansvar for os selv og hinanden, at vi er bundne af det, mærker dets tyngde på vore skuldre og tager det på os som vort. Er det virkelig dem, Frelseren beder os om ikke at stille – er det budskabet: at vi skal lade dét ansvar fare?

Det kan vi ikke tro, for vi har jo hørt så sent som forrige søndag, at vi skal elske vores næste som os selv – og hvilket større ansvar kunne man have betroet os? Det ville i øvrigt være en karikatur af fugles og liljers levevis, hvis nogen sagde om den, at den var ansvarsløs. Også Himlens fugle har dagens dont med at skaffe sig føden. Selv markens lilje har dagens dont med at suge næring fra Jorden under sig og fange lyset fra Himlen over sig. Også Himlens fugle har afkom, der skal mades og oplæres dygtigt, så de en dag kan flyve sikkert fra reden. Selv markens lilje har sit bøvl med at sætte frø. I grunden har vi da en hel del mere til fælles med fugl og lilje, end det først lod til. Vi må arbejde for at leve – og vi må sørge ikke kun for os selv, men også for dem, der skal komme efter os. Det liv, som markens liljer og Himlens fugle fører, er altså hverken et arbejds- eller ansvarsløst liv.

Ved den erkendelse kunne vi nu have affejet dagens evangelium. Men hvis vi tænker nøjere efter, er der alligevel en forskel; alligevel noget, der skiller sig ud fra fuglens og liljens liv i vort. For nok har fugl og lilje ligesom os et kald at lyde, og vi har derfor også i en vis forstand bekymringen til fælles og uafslædig noget at gøre for at leve op til det ansvar, der er dens rod – men vi har en ulyksalig evne, som fugl og lilje er foruden: vi kan bekymre os uden grund, fuldstændig uden hensyntagen til de faktiske forhold,

helt og aldeles løsrevet fra vort livs omstændigheder. Var vi nu fugle, kunne vi bjærge os – finde et lunt hul i et godt, gammelt træ med masser af biller i barken og et foderbræt fyldt med alskens frø og fedtkugler lige i nærheden og føle os i sikkerhed. Var vi nu liljer, så kunne vi stå et godt sted i markens udkant, hvor mulden var frodig og grødefuld, og vi ville tro, at intet ondt kunne vederfares os. Men vi er mennesker, og vor bekymring er grænseløs. Mangen sådan aftenstund, hvor liljen står i blomst, og Himlens fugle synger dagens sidste vers, sidder vi i vor kære lund og gruer for fremtiden, skønt vi ikke har årsag i vor klage. Det kan vi alle godt forstå, som har et menneskehjerte.

Og da vi er forstandige mennesker, kan vi nok fortælle os selv, som vi sidder dér i lunden, at vor bekymring er grundløs, og vi kan angive en lang række gode og velovervejede grunde til det. For plejer det hele måske ikke at gå? Ser det måske ikke ud til, at høsten også i år bliver til at leve af? Og er det ikke formålsløst at bekymre sig, inden man overhovedet ved, om der bliver noget at bekymre sig for? Og jo, og jo, og jo – men alligevel bliver vi siddende en tid i lunden og lader bekymringens mørke knuge os. Hjertet har sine grunde, som forstanden ikke kender, og erfaringernes lys trænger ikke ind, hvor bekymringerne bor – for det erfarede er det forgangne, men det bekymrende er det kommende, som ingen endnu har erfaret.

Spørger vi alligevel erfaringen, hvad vi skal gøre af vores bekymringer, skorter det dog ikke på svar. Den positive psykologi vil vide, at det er vores måde at tænke på, den er gal med, og at hvis vi blot lærer at holde os til muntre og konstruktive tanker, til det lette og det milde, vil vort hjerte slå skotterne fra vinduerne og erfaringens lys strømme ind,

så bekymringernes mørke fortrænges. Vi bliver, hvad vi bilder os ind, siger den positive psykologis forstandige fortalere. Men når den negative tanke er faret ud af mennesket, vandrer den igennem vandløse steder og søger hvile; og når den ikke finder den, siger den: Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg gik ud af. Og når den kommer, finder den det fejte og prydet. Går vi i stedet til lægen med vort hjertesuk, får vi ikke sjældent noget til nerverne med hjem, som om det var i dem, bekymringerne sad – måske en pose lykkepiller, som en kvart million danskere har recept på. Og de kan nok sløve nerverne, så vi ikke mærker bekymringernes tag i os, men ikke besejre dem; ikke blive dem kvit, kun dulme og dæmpe, så vi glemmer dem en stund.

Hvor meget vi end forsøger det, kan vi ikke ved egen kraft blive bekymringernes mørke foruden. For ligesom vi mennesker med Grundtvigs ord ikke er abekatte, er vi heller ikke Himlens fugle eller markens liljer; vi er mennesker, og vi har et menneskehjerte. Vor natur er en ganske anden, og den grænse for bekymringen, der giver sig af naturen for fugl og lilje, kan vi ikke sige os selv. Derfor er det ikke spor mærkeligt, at bekymringerne let gør sig til herre over os; at de kan sætte sig på vore hjerter og formørke dem, så vi må trække for deres grundløse djævelskab.

Det ved Frelseren godt, for han var barn som vi og måtte vokse sig til sin fulde manddoms styrke, mens såtid og høsttid, kulde og varme, sommer og vinter, dag og nat ikke ophørte, indtil han sad en aftenstund i sin kære lund – i Getsemane have – og gruede for fremtiden, skønt han ikke havde årsag i sin klage. For hvis det for os er formålsløst at bekymre sig, inden vi overhovedet ved, om der bliver noget at bekymre sig for, hvor meget desto mere gælder det så ikke Guds

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk

søn? Og dog bekymrede han sig, for han var hverken fugl eller lilje og kunne ikke sige sig selv den grænse for bekymringen, som følger af deres natur.

Men da var det, at Frelseren foldede sine hænder og bad til Gud. Da var det, han bad Gud om sige ham det, han ikke selv kunne, bad ham om at indblæse sin Ånd i ham og give ham nyt mod. Og da Gud svarede, har vi lov at tro, at det lød sådan med buldrende røst: ”Ingen kan tjene to herrer.” Skulle Ånden leve i ham, måtte han først sættes fri af bekymringernes formørkede herredømme. Og af Frelserens mund lød måske lidt derefter, først prøvende, men efterhånden fastere, de velkendte ord: ”Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og al hans væsen!” Og Gud såede Åndens frø i ham, så han kunne høste evigt liv. Hvad Himlens fugle og markens lilje havde af naturen, fik han givet i tro.

Derfor handler Frelserens ord til os i dagens evangelium hverken om, at vi skal være tanter, fugle eller liljer – ”for mener nogen, at han er noget, skønt han ikke er noget, er det selvbedrag” – men om, at dét Åndens frø, som Gud såede i sin søn den aftenstund i Getsemane have, også er sået i os. Og om, hvad vi skal gøre for at mærke det vokse, så vi kan se nådens lys skinne for os, når vort hjertes dag skrider under, og bekymringernes nat vælder ud: ”Søg først Guds rige!”

Isak Lai Krab Koed
Vesterkær sogn

Salmer (Den Danske salmebog):

Nr. 728: Du gav mig, o Herre, en lod af din Jord
Nr. 727: Gud, du fra dine de herlige høje-loftssale

Nr. 42: I underværkers land jeg bor (mel. Op al den ting)

Nr. 41: Lille Guds barn, hvad skader dig

Nr. 474: Jesus Krist, du gav mig livet

Nr. 730: Vi pløjed og vi så'de